

Investigating the Structural Relationships of Tendency to Addiction to Mobile Phone-Based Social Networks Based on Early Maladaptive Schemas Mediated by Alexithymia in Students

**Pouria Moghimi¹ , Forough Esrafilian^{2*} , Hojatollah Farahani³ **

1. Department of Psychology, Faculty of Humanities, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran. Email: m.pouria@modares.ac.ir
2. Corresponding Author, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran. Email: esrafilian.fo@modares.ac.ir
3. Department of Psychology, Faculty of Humanities, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran. Email: h.farahani@modares.ac.ir

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Article type:
Research Article

Article History:
Received: 28 Oct 2022
Revised: 15 Jan 2023
Accepted: 20 Jan 2023
Published: 19 Nov 2024

Keywords:
Alexithymia, Early Maladaptive Schemas, Mobile Social Networks Addiction, Structural Relationships, Student.

The aim of current research was to investigate structural relationships of addiction to mobile phone-based social networks based on early maladaptive schemas mediated by alexithymia in students. This research was applied research in terms of purpose and correlational studies in terms of method. Statistical population of this study included all people aged 18 to 30 years living in Tehran and Isfahan in 2021. A sample of 524 people, including 381 girls and 143 boys, was selected by available sampling. Participants completed Mobile Social Network Addiction (SNA), Toronto Alexithymia (TAS_20), and Young Schema Questionnaire-Short Form3 (YSQ-S3). Analysis of research data was done by structural equation modeling and using spss-26 and R-4.2 software. Based on research findings, variable of maladaptive schemas was able to positively and significantly predict tendency to addiction to social networks. However, there was no significant relationship between Alexithymia and tendency to become addicted to social networks. Results showed that Alexithymia does not play a mediating role in predicting tendency to addiction to social networks based on maladaptive schemas. According to obtained results, it is suggested that psychologists and counselors pay attention to the role of early maladaptive schemas in prevention, control and treatment of addiction to social networks.

Cite this article: Moghimi, P., Esrafilian, F., & Farahani, H. (2024). Investigating the Structural Relationships of Tendency to Addiction to Mobile Phone-Based Social Networks Based on Early Maladaptive Schemas Mediated by Alexithymia in Students. *Journal of Applied Psychological Research*, (in Press / Corrected Proof). doi: 10.22059/japr.2022.350255.644419

Publisher: University of Tehran Press
DOI: <https://doi.org/10.22059/japr.2022.350255.644419>

© The Author(s).

بررسی روابط ساختاری گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر تلفن همراه بر اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه با میانجی‌گری ناگویی هیجانی در دانشجویان

پوریا مقیمی^۱، فروغ اسرافیلیان^{۲*}، حجت اله فراهانی

۱. کارشناس ارشد، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. رایانامه: m.pouria@modares.ac.ir
۲. نویسنده مسئول، استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. رایانامه: esrafilian.fo@modares.ac.ir
۳. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. رایانامه: h.farahani@modares.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

هدف از پژوهش حاضر بررسی روابط ساختاری گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر تلفن همراه بر اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه با میانجی‌گری ناگویی هیجانی در دانشجویان بود. این پژوهش از لحاظ هدف جزء پژوهش‌های کاربردی و از لحاظ روش از نوع مطالعات همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمام افراد ۱۸ تا ۳۰ سال ساکن شهرهای اصفهان و تهران در سال ۱۴۰۰ بود. نمونه‌ای از ۵۲۴ نفر شامل ۳۸۱ دختر و ۱۴۳ پسر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. شرکت‌کنندگان پرسشنامه‌های اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی (SNA)، ناگویی هیجانی تورنتو (TAS-20) و طرحواره‌های ناسازگار (YSQ-S3) را تکمیل نمودند. تحلیل داده‌های پژوهش به روش مدل‌یابی معادلات ساختاری و با استفاده از نرم‌افزار spss-26 و R-4.2 صورت پذیرفت. بر اساس یافته‌های پژوهش متغیر طرحواره‌های ناسازگار به‌طور مثبت و معناداری با گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی و ناگویی هیجانی ارتباط دارد. اما میان ناگویی هیجانی و گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی رابطه معنی‌داری برقرار نبود. نتایج نشان داد ناگویی هیجانی نقش واسطه‌ای در پیش‌بینی گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس طرحواره‌های ناسازگار ندارد. با توجه به نتایج به دست آمده پیشنهاد می‌گردد نقش طرحواره‌های ناسازگار اولیه در پیش‌گیری، کنترل و درمان اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، مورد توجه روانشناسان و مشاوران قرار گیرد.

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخ‌های مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۸/۰۶

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۳۰

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۸/۲۹

کلیدواژه‌ها:

اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر تلفن همراه، دانشجویان، روابط ساختاری، طرحواره‌های ناسازگار اولیه، ناگویی هیجانی.

استناد: مقیمی، پ.، اسرافیلیان، ف.، و فراهانی، ح. (۱۴۰۳). بررسی روابط ساختاری گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر تلفن همراه بر اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه با میانجی‌گری ناگویی هیجانی در دانشجویان. *فصلنامه پژوهش‌های کاربردی روانشناختی*. (آماده انتشار). doi: 10.22059/japr.2022.350255.644419

ناشر: انتشارات دانشگاه

© نویسندگان.

تهران

DOI: <https://doi.org/10.22059/japr.2022.350255.644419>

۱. مقدمه

امروزه انتشار و استفاده از تلفن‌های هوشمند در سراسر جهان افزایش وسیعی یافته است به طوری که میزان نفوذ آن‌ها در میان جوانان و بزرگسالان در کشورهای پیشرفته ۹۰ درصد تخمین زده می‌شود (آرپاسی^۱، ۲۰۲۱). یکی از محبوب‌ترین سرویس‌های تلفن همراه، شبکه‌های اجتماعی هستند که کانال‌های ارتباطی مناسبی را به کاربران ارائه می‌دهند. توسعه سریع فن‌آوری‌های جدید اجازه ایجاد و تبادل محتوا را به کاربران می‌دهد، باعث افزایش استفاده از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی آنلاین^۲ در بین افراد گردیده است (بریلوسکایا و همکاران^۳، ۲۰۲۰). همچنین تعاملات مردم در اینترنت و رسانه‌های اجتماعی به دلیل ویژگی سهولت در دسترسی، رشد قابل توجهی را تجربه کرده است (ورونا و همکاران^۴، ۲۰۲۲). شبکه‌های اجتماعی به عنوان یک جنبه تقریباً همه‌گیر در زندگی روزمره در عصر سایبری ظهور یافته‌اند. طبق پژوهش‌های صورت گرفته در سال ۲۰۱۹ حدود ۲/۷ میلیارد کاربر شبکه اجتماعی در سراسر جهان وجود داشته، در حالی که در سال ۲۰۲۲، این رقم به حدود چهار و نیم میلیارد نفر رسیده است که بیش از نیمی از آن‌ها، کاربران فیس‌بوک هستند (مرکز تحقیقات استاتیستا^۵، ۲۰۲۲).

از آنجا که ارتباطات، مهم‌ترین کاربرد شبکه‌های اجتماعی است و کاربران در مدت کوتاهی با افراد مختلف ارتباط برقرار می‌کنند، این امر ممکن است در بسیاری از موارد منجر به استفاده بیش از حد از این شبکه‌ها شود. اعتیاد به شبکه‌های مجازی^۶ را می‌توان تلاش زیاد برای ورود یا استفاده و میل غیرقابل کنترل برای ماندن در شبکه‌های اجتماعی تعریف کرد که با اختصاص وقت و انرژی زیاد به این شبکه‌ها، باعث ایجاد اختلال در سایر فعالیت‌های اجتماعی مانند عملکرد شغلی، تحصیلی و روابط بین فردی شده و سلامت روان و بهزیستی فرد را به شکلی منفی تحت تأثیر قرار می‌دهد (اندرسن و پالسن^۷، ۲۰۱۴؛ آل زیگول^۸، ۲۰۱۸). مطالعات حاکی از ویژگی‌های مشترک افراد معتاد به شبکه‌های اجتماعی شامل علائم ترک، تحمل، عود، برجستگی، تعارض و تغییر خلق و خو با افراد معتاد به مواد است (گریفیتس و دافا^۹، ۲۰۱۴). مجموعه‌ای از پژوهش‌ها به ارتباط اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی با پیامدهای منفی سلامت روان مانند افسردگی^{۱۰}، تنهایی^{۱۱} (بریلوسکایا و همکاران، ۲۰۲۰؛ گانگ و همکاران^{۱۲}، ۲۰۲۱)، اضطراب^{۱۳}، بی‌خوابی^{۱۴} و استرس^{۱۵} (حسین و گریفیتس^{۱۶}، ۲۰۲۱) در جوانان اشاره کرده‌اند. مطالعه فرقانی و مهاجری (۱۳۹۷) تغییر سبک زندگی جوانان در نوع ارتباط و تعامل آن‌ها را در اثر استفاده زیادتر از حد طبیعی از شبکه‌های مجازی نشان می‌دهد. چندین کاربر گزارش کرده‌اند که اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بسیار جدی است زیرا باعث دوری از خانواده، ساعت خواب کم‌تر، بی‌خوابی و مشغول بودن به این شبکه‌ها در سراسر روز می‌شود (ایرلی و همکاران^{۱۷}، ۲۰۱۸). عوامل متعددی در گرایش به اعتیاد شبکه‌های اجتماعی نقش دارند

1. Arpaci
2. online social network site
3. Brailovskaia et al.
4. Varona et al.
5. Statista
6. virtual networks addiction
7. Andreassen & Pallesen
8. Alzougool
9. Griffiths & Dhuffar
10. depression
11. loneliness
12. Gong et al.
13. anxiety
14. insomnia
15. stress
16. Hussain & Griffiths
17. O'Reilly et al.

که در این بین، طرحواره‌های ناسازگار اولیه^۱ یکی از عوامل مهم در بروز اعتیادهای رفتاری و مواد به شمار می‌رود (بخشی بجد و نیک منش، ۲۰۱۳؛ آلوی و همکاران، ۲۰۲۰).

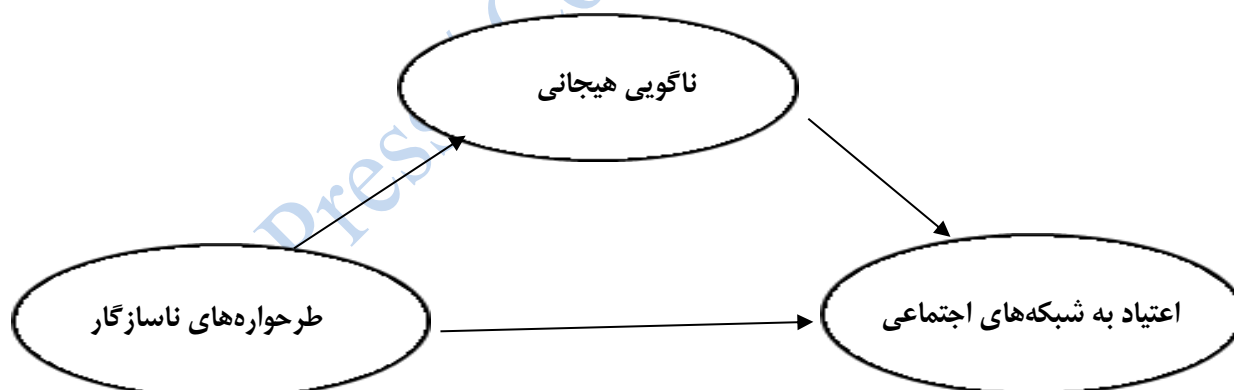
پژوهش‌ها حاکی از رابطه اعتیاد به اینترنت^۴ و شبکه‌های اجتماعی با طرحواره‌های ناسازگار اولیه است (استوار و همکاران، ۲۰۲۱؛ کاهویی و همکاران، ۱۳۹۹) به طوری که طرحواره‌های ناسازگار، آسیب‌پذیری نسبت به اعتیاد را به شیوه روابط ساختاری و از راه‌های مختلف پیش‌بینی و تبیین می‌نمایند (باباپورخیرالدین و همکاران، ۱۳۹۷). آرباسی (۲۰۲۱) تأثیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه را بر تلفن هوشمند بررسی کرده و رابطه مثبت طرحواره‌ها و اعتیاد به تلفن‌های هوشمند را گزارش کرده است. روان بنه‌ها، الگوهای شناختی و هیجانی خود آسیب‌رسانی هستند که در آغاز رشد و تحول در ذهن ایجاد شده و در طول زندگی تکرار می‌شوند و بر شیوه ادراک و تفسیر وقایع و ارتباط با دیگران اثر می‌گذارند (یانگ، کلسکو و ویشار، ۲۰۰۳). برخی از تحقیقات نشان داده است که سوء مصرف مواد مخدر (ریسو و همکاران، ۲۰۰۶) و اعتیاد به اینترنت (بخشی بجد و نیک منش، ۲۰۱۳) از جمله راهبردهای مقابله‌ای هستند که افراد برای اجتناب از اثرات منفی طرحواره‌های فعال شده استفاده می‌کنند. همچنین پژوهش کیدو و همکاران^۸ (۲۰۲۰) نشان داد طرحواره‌های ناسازگار اولیه به خوبی در توضیح پراکندگی نمرات استفاده آسیب‌رسان از شبکه‌های اجتماعی مانند استفاده افراطی از فیس‌بوک در هفته، ورود مکرر به این شبکه اجتماعی از طریق تلفن همراه و تعداد دوستان در فیس‌بوک نقش دارد. گذراندن وقت در اینترنت ممکن است به منظور فرار از تجربه احساساتی باشد که در غیر این صورت از نظر عاطفی دردناک خواهند بود (بخشی بجد و نیک منش، ۲۰۱۳).

هنگامی که روان بنه‌های ناسازگار اولیه فعال می‌شوند، می‌توانند منجر به پدیدآیی عواطف و هیجانات بسیار شدیدی که فرد قادر به کنترل و تنظیم آن نیست، شوند (یانگ و همکاران، ۲۰۰۳). ناگویی هیجانی^۹ یکی از سازه‌هایی است که با عدم توانمندی در ابراز هیجان به علت ضعف در قدرت پردازش، منظم سازی یا بازداری آگاهانه‌تر ابراز هیجان شناخته می‌شود و نهایتاً سبب می‌گردد فرد قادر به مدیریت رفتار خود نباشد (شیمنتی و همکاران، ۲۰۱۷). پژوهش بشارت و همکاران (۱۳۹۶) نشان داد طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ناگویی هیجانی، رابطه مثبت و معناداری دارند. مطالعه فیضی اوغلو و همکاران^{۱۱} (۲۰۲۳) حاکی از نقش واسطه‌ای تمام حوزه‌های طرحواره‌های ناسازگار در ارتباط ناگویی هیجانی با ترومای کودکی است. همچنین در پژوهش وکیلان و همکاران (۱۳۹۹) مشخص شد حوزه محدودیت‌های مختل^{۱۲} طرحواره‌های ناسازگار با ناگویی هیجانی در بیماران زن مبتلا به درد مزمن، ارتباط دارد. مطالعه اخیر محبی و همکاران (۱۳۹۹) یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر تمایل به اعتیاد به اینترنت را سطح روابط بین فردی معرفی می‌کند به طوری که گرایش به اعتیاد به اینترنت زمانی پدیدار می‌گردد که فرد از یک رابطه میان فردی سالم برخوردار نبوده و درگیر مشکلات بین فردی است. افراد با ناگویی هیجانی در تشخیص درست هیجان‌ها و در برقرار ساختن ارتباطات اجتماعی دچار سختی بوده و این باعث دوری‌گزینی آنان می‌گردد و آن‌ها را از آمادگی بالایی برای گرایش به اینترنت برخوردار می‌سازد (گائو و همکاران، ۲۰۱۸)، به شکلی که فرد تمایل به ارتباط دارد اما به دلیل نقص در پردازش هیجانی به سمت فضای

1. early maladaptive schemas
2. Bakhshi Bojed & Nikmanesh
3. Aloï et al.
4. internet addiction
5. Ostovar et al.
6. Young, Klosko, & Weishaar
7. Riso et al.
8. Cudo et al.
9. alexithymia
10. Schimmenti et al.
11. Feyzioğlu et al
12. impaired Limits
13. Gao et al.

مجازی متمایل می‌شود (بولات و همکاران، ۲۰۱۸). نتایج برخی از پژوهش‌ها در بین گروه دانشجویان و دانش‌آموزان نشان می‌دهد ناگویی هیجانی ارتباط قوی‌ای با اعتیاد به اینترنت (سلیمان و همکاران، ۲۰۲۱؛ محبی و همکاران، ۱۳۹۹) و اعتیاد به تلفن هوشمند^۳ (رسولی میهن، ۱۳۹۹؛ الخولی و همکاران، ۲۰۲۰) دارد. در تضاد با تعداد زیادی از پژوهش‌های صورت گرفته، برخی از مطالعات حاکی از عدم ارتباط ناگویی هیجانی با اعتیاد به تلفن همراه است (ماتیلا و همکاران، ۲۰۱۰). در مطالعه‌ای ناگویی هیجانی و اضطراب قوی‌ترین پیش‌بین‌های افشای اطلاعات در فیس‌بوک بودند و از سه مؤلفه ناگویی هیجانی، تنها دشواری در شناسایی احساسات^۴، واریانس نمرات خود افشایی در فیس‌بوک را توضیح می‌داد (لیورس و همکاران، ۲۰۲۰).

با توجه به شیوع روز افزون استفاده از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی و پیامدهای روانی-اجتماعی آن که بر سلامت روان تأثیر منفی برجای می‌گذارد (انتظاری رودبارکی و ستوده، ۱۳۹۹)، تحقیق در مورد عوامل گرایش به اعتیاد به این شبکه‌ها می‌تواند به توان ما در پیشگیری از بروز پیامدهای منفی سلامت روان به خصوص در جوانان که کاربران اصلی شبکه‌های اجتماعی هستند (وانگ و همکاران، ۲۰۱۹) کمک نماید. به‌منظور درک بهتر روابط پیچیده میان متغیرهای زمینه‌ساز اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی لازم است مطالعاتی برای مشخص ساختن نقش عوامل واسطه‌ای صورت پذیرد. آن‌چنان‌که از پژوهش‌های پیشین استنباط می‌گردد، متغیرهای گوناگونی با اعتیاد به اینترنت در حالت کلی ارتباط دارند؛ اما در ارتباط با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی پژوهش‌های اندکی صورت گرفته است که در میان مطالعات محدود در این زمینه، ترکیب متغیرهای حاضر در این پژوهش به چشم نمی‌خورد. از این‌رو پژوهش حاضر باهدف مدل‌یابی روابط ساختاری اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل بر اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه با نقش میانجی ناگویی هیجانی مورد آزمون قرار گرفته است.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

۲. روش

۱-۲. جامعه آماری، نمونه و روش اجرای پژوهش

1. Bolat et al.
2. Soliman et al.
3. smartphone addiction
4. Elkholy et al.
5. Mattila et al.
6. difficulty identifying feelings
7. Lyvers et al.
8. Wang et al.

پژوهش حاضر از لحاظ هدف جزء پژوهش‌های کاربردی و از لحاظ روش از نوع مطالعات همبستگی است. روش تحلیل این پژوهش، مدل‌سازی معادلات ساختاری^۱ است که با استفاده از آن روابط علی متغیرهای پژوهش بررسی شد. جامعه آماری این مطالعه، تمام جوانان ۱۸ تا ۳۰ ساله ساکن شهرهای اصفهان و تهران در سال ۱۴۰۰ بود که ۵۲۴ نفر از آن‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس جمع‌آوری شدند. علت انتخاب این دو شهر، سهولت در دستیابی تیم پژوهش بود. در زمینه برآورد حجم نمونه مناسب در جهت انجام پژوهش‌های مدل‌یابی معادلات ساختاری نظرات گوناگونی عنوان شده است. بر طبق قاعده کلاین^۲ (۲۰۱۱) حجم نمونه کم‌تر از ۱۰۰ نفر نامناسب و حجم نمونه بیش از ۲۰۰ مطلوب می‌باشد. همچنین مک‌کالوم و همکاران^۳ (۲۰۰۱) عقیده دارند در جهت سازگاری با الگوی معادلات ساختاری حجم نمونه باید حداقل ۲۰ برابر تعداد متغیرهای مشاهده شده باشد. از سوی دیگر با توجه به تعداد متغیرهای موجود در مدل که ۱۵ متغیر است، حداکثر تعداد پارامترهای برآورد شده ۱۲۰ پارامتر می‌باشد که به ازای هر پارامتر حداقل ۴ نفر ضرورت داشت (هیر و همکاران^۴، ۲۰۱۴)، بنابراین، یک نمونه ۴۸۰ نفری حداقل نیاز بود که با توجه به ریزش ۱۰ درصدی احتمالی حجم نمونه ۵۲۸ نفر در نظر گرفته شد که در نهایت نمونه پژوهش پس از کنار گذاشتن چهار پرسشنامه به علت عدم احراز ویژگی‌های جامعه آماری مورد مطالعه، به ۵۲۴ نفر کاهش یافت. ملاک ورود به پژوهش شامل تمایل به مشارکت در پژوهش، بهره‌مندی از حداقل سواد خواندن و نوشتن و کاربر شبکه‌های اجتماعی بودن بود. ملاک‌های خروج را پاسخ‌گویی ناقص به پرسشنامه و علاقه نداشتن به ادامه همکاری در حین پاسخ‌گویی به پرسشنامه تشکیل می‌دادند. در گام اول، بعد از انتخاب ابزارها، نسخه‌های فارسی موجود، بررسی شد و نسخه‌های مدنظر، برای سنجش متغیرها، آماده شدند. با توجه به محدودیت حضور در مکان‌های عمومی و تعطیلی مراکز مرتبط به علت کرونا، جمع‌آوری داده‌ها در فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۰ به شیوه بر خط از طریق به اشتراک‌گذاری لینک پرسشنامه در گروه‌های عمومی و دانشگاهی شبکه‌های اجتماعی تلگرام، واتساپ و اسکایپ انجام گرفت. لینک دسترسی به پرسشنامه برای افراد ارسال شده و از آنان خواسته شد با دقت کافی به پرسشنامه پاسخ دهند. به منظور رعایت اصول اخلاقی در پژوهش به شرکت‌کنندگان اطلاع داده شد که پرسشنامه‌ها در جهت جمع‌آوری اطلاعات برای یک پژوهش دانشگاهی بوده و پاسخ آن‌ها محرمانه و غیرقابل شناسایی می‌باشد و می‌توانند در هر مرحله از پاسخ‌گویی به پرسشنامه‌ها بدون هیچ‌گونه عواقب منفی انصراف دهند.

۲-۲. ابزار سنجش

۲-۲-۱. چک لیست اطلاعات جمعیت شناختی

شامل سؤالاتی از قبیل سن، جنسیت، وضعیت تأهل، سطح تحصیلات، شبکه‌های اجتماعی مورداستفاده و میزان زمان اختصاص داده شده به شبکه‌های اجتماعی در طول یک روز برحسب ساعت، بود.

۲-۲-۲. مقیاس اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی^۵ (SNA)

این پرسشنامه توسط خواجه احمدی و همکاران (۱۳۹۵) ساخته شده است و دارای ۲۳ سؤال در ۴ عامل: عملکرد فردی (۹ گویه)، مدیریت زمان (۶ گویه)، خودکنترلی (۴ گویه) و روابط اجتماعی (۴ گویه) می‌باشد. سؤالات پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای (کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) طراحی شده است و دامنه نمرات افراد از ۲۳ تا ۱۱۵ می‌باشد که نمرات بالاتر نشان دهنده اعتیاد بیشتر به شبکه‌های اجتماعی است. در پژوهش خواجه احمدی و همکاران (۱۳۹۵) روایی محتوایی و صوری و ملاکی

1. structural equation modeling
2. Kline
3. MacCallum et al.
4. Hair et al.
5. Social Networks Addiction (SNA)

این پرسشنامه، مناسب ارزیابی شده است. آلفای کرونباخ برای پرسشنامه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل ۰/۷۵ می‌باشد. همچنین پایایی پرسشنامه توسط سازندگان بررسی و ضرایب آلفای کرونباخ در دامنه‌ی ۰/۶۸ تا ۰/۹۱ محاسبه شده است. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های عملکرد فردی برابر با ۰/۸۳، مدیریت زمان ۰/۸۰، خودکنترلی ۰/۷۳، مؤلفه روابط اجتماعی برابر با ۰/۶۱ و برای کل مقیاس ۰/۹۰ به دست آمد.

۲-۳. مقیاس ناگویی خلقی تورنتو^۱ (TAS-20)

این پرسشنامه توسط **بگی و همکاران**^۲ (۱۹۹۴) ساخته شده است و ۲۰ گویه دارد که سه خرده آزمون دشواری در شناسایی احساسات، دشواری در توصیف احساسات و تفکر بیرون مدار را در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای، اندازه‌گیری می‌کند. نمره کلی این پرسشنامه از مجموع نمرات همه سؤالات به دست می‌آید و از ۲۰ تا ۱۰۰ متغیر است. **بگی و همکاران** (۱۹۹۴) پایایی مقیاس آلکسی تایمیا را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۱ و ضریب پایایی باز آزمایی را ۰/۷۷ گزارش کردند که نشان‌گر پایایی مطلوب این پرسشنامه می‌باشد. **مهدوی و منشی** (۱۳۹۵) نیز پایایی این پرسشنامه را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ گزارش کرده‌اند که نشانه همسانی درونی مطلوب آن است. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های دشواری در شناسایی احساسات برابر با ۰/۸۷، دشواری در توصیف احساسات ۰/۴۸، تفکر بیرون محور ۰/۴۰ و برای کل مقیاس ۰/۸۵ به دست آمد.

۲-۲-۴. مقیاس طرحواره‌های ناسازگار اولیه یانگ^۳ (YSQ-S3) (فرم کوتاه، ویرایش سوم، ۹۰ گویه‌ای)

این پرسشنامه توسط **یانگ و براون**^۴ (۲۰۰۵) ساخته شد و دارای ۹۰ ماده است که ۱۸ حیطه از طرحواره‌های ناسازگار اولیه را در ۵ حوزه اصلی اندازه‌گیری می‌کند. هر آیتم به‌وسیله مقیاس درجه‌بندی ۶ تایی نمره‌گذاری می‌شود (از کاملاً در مورد من نادرست است تا کاملاً در مورد من درست است). بنابراین نمره‌های این پرسشنامه با جمع نمرات ماده‌های هر مقیاس محاسبه می‌گردد. پایایی این پرسشنامه در پژوهش **ساکولسریپراسرت و همکاران**^۵ (۲۰۱۶) براساس ضرایب آلفای کرونباخ در دامنه ۰/۶۵ تا ۰/۸۵ محاسبه شده است که نشان‌دهنده همسانی درونی مناسب تمام ۱۸ طرحواره ناسازگار اولیه است. **باخ و همکاران**^۶ (۲۰۱۷) این پرسشنامه را یک ابزار ارزشمند و توانمند در اندازه‌گیری طرحواره‌های ناسازگار اولیه در هر دو جمعیت بالینی و عمومی معرفی کردند. در ایران روایی و اعتبار این پرسشنامه بر روی یک نمونه ۵۷۹ نفری در دو مرحله (مرحله اول ۳۹۴ نفر و مرحله دوم ۱۸۵ نفر) توسط **یوسفی و همکاران** (۱۳۸۹) بررسی شد. در این بررسی اعتبار پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه با استفاده از دو روش آلفای کرونباخ و دو نیمه کردن در کل نمونه به ترتیب (۰/۹۱ و ۰/۸۶)، در دختران (۰/۸۷ و ۰/۸۴) و در پسران (۰/۸۴ و ۰/۸۱) بود. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های محرومیت هیجانی برابر با ۰/۷۹، رهاشدگی ۰/۷۲، نقص/ شرم برابر ۰/۷۸، بی‌اعتمادی ۰/۷۳، انزوای اجتماعی ۰/۶۷، اطاعت ۰/۷۹، ایثار ۰/۶۸، پذیرش‌جویی ۰/۷۵ و کل مقیاس برابر با ۰/۹۳ بود.

۲-۳. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

به‌منظور تحلیل داده‌های این پژوهش در سطح آمار توصیفی شامل آماره‌ی میانگین، انحراف استاندارد از نرم‌افزار SPSS-26 و در سطح آمار استنباطی شامل مدل یابی معادلات ساختاری از نرم‌افزار R-4.2 استفاده شده است. پیش از انجام معادلات ساختاری، داده‌های پرت تک متغیری با استفاده از نمودار جعبه‌ای بررسی شد و داده پرتی وجود نداشت. همچنین برای یافتن داده‌های پرت

1. Toronto Alexithymia Scale-20 (TAS-20)
2. Bagby et al.
3. Young Schema Questionnaire-Short Form3 (YSQ-S3)
4. Young & Brown
5. Sakulsriprasert et al.
6. Bach et al.

چند متغیری از فاصله ماهالانوبیس^۱ استفاده شد که مقدار χ^2 دو هیچیک از متغیرها معنادار نبود ($P > 0/05$) که نشان‌دهنده عدم وجود داده پرت بود. وجود اجبار در پاسخگویی به تمام گزینه‌ها در پرسشنامه الکترونیکی، موجب شد داده گمشده وجود نداشته باشد. با توجه به غیر معنادار بودن آزمون کلموگروف-اسمیرنوف^۲ برای همه متغیرها ($P > 0/05$) توزیع نرمال متغیرهای پژوهش که از جمله مفروضه‌های بنیادین روش مدل‌یابی معادلات ساختاری می‌باشد تأیید شد. همچنین نتیجه آزمون مردیا^۳ مبنی بر فرض توزیع نرمال چندمتغیری با توجه به مقدار چولگی برابر با $1/36$ در سطح معناداری $0/33$ ($P > 0/05$) و مقدار کشیدگی برابر با $14/36$ در سطح معناداری $0/68$ ($P > 0/05$) مورد تأیید واقع شد، در نتیجه مفروضه نرمال چند متغیری برقرار بود. خود همبستگی میان خطاها غیر معنادار بوده و نشان از برقراری فرض استقلال خطاها داشت. جهت بررسی همخطی چندگانه از شاخص عامل تورم واریانس^۴ (VIF) استفاده شد که باتوجه به کوچک‌تر بودن تمام مقادیر این شاخص از ۲ مفروضه عدم همخطی چندگانه برقرار بود.

۱. یافته‌ها

۱-۳. توصیف جمعیت شناختی

یافته‌های حاصل از تجزیه و تحلیل ۵۲۴ پرسشنامه نشان داد میانگین سنی افراد حاضر در نمونه این پژوهش برابر با $26/48$ سال بود. زنان با $72/7$ درصد (381 نفر) بیشترین تعداد شرکت‌کنندگان را تشکیل دادند و از نظر وضعیت تأهل اکثریت شرکت‌کنندگان با $82/3$ درصد (436 نفر) مجرد بودند. همچنین بیشتر افراد با 46 درصد (241 نفر) دارای تحصیلات در سطح کارشناسی بودند. به ترتیب شبکه‌های اجتماعی واتساپ با $81/9$ درصد (429 نفر کاربر)، اینستاگرام با $80/9$ درصد (424 نفر کاربر) و تلگرام با $57/8$ درصد (303 نفر کاربر) پرکاربردترین شبکه‌های اجتماعی مورد استفاده شرکت‌کنندگان بودند که روزانه $5/8$ ساعت به‌طور میانگین مورد استفاده قرار می‌گرفتند.

۲-۳. شاخص‌های توصیفی

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	میان	نما	کمینه	بیشینه	چولگی	کشیدگی
اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی	57/74	15/74	57	47	23	111	0/246	-0/273
عملکرد فردی	19/25	6/95	19	11	9	42	0/540	-0/241
مدیریت زمان	16/14	4/30	16	20	6	30	0/053	-0/674
خودکنترلی	9/99	3/65	10	12	4	20	0/274	-0/415
روابط اجتماعی	12/35	3/25	13	14	4	20	-0/354	0/115
طرحواره‌های ناسازگار اولیه	106/68	31/64	103	92	40	207	0/527	0/067
محرومیت هیجانی	12/12	5/77	10	6	5	30	0/825	-0/172
رهاشدگی/بی‌ثباتی	14/56	5/56	14	14	5	30	0/384	-0/322
نقص/ شرم	9/39	4/76	8	5	5	27	1/23	0/867

1. Mahalanobis Distance

2. Kolmogorov-Smirnov test

3. mardia's test

4. variance inflation factor

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	میان	نما	کمینه	بیشینه	چولگی	کشیذگی
بی‌اعتمادی	۱۱/۹۰	۵/۰۲	۱۱	۱۰	۵	۳۹	۰/۷۷۲	۰/۲۹۳
انزوای اجتماعی	۱۳/۷۰	۵/۳۷	۱۳	۱۰	۵	۳۰	۰/۵۷۳	۰/۳۸۵
اطاعت	۱۱/۰۸	۵/۲۲	۱۰	۵	۵	۳۰	۱/۱۴	۱/۱۹
ایثار	۱۵/۹۱	۵/۰۸	۱۶	۱۷	۵	۳۰	۰/۲۱۹	۰/۳۱۳
جلب توجه	۱۷/۹۹	۵/۶۱	۱۸	۱۵	۵	۳۰	۰/۱۰۴	۰/۵۲۲
ناگویی هیجانی	۵۳/۳۲	۱۲/۱۱	۵۳	۵۰	۲۰	۸۵	۰/۰۳۰	۰/۳۹۴
دشواری در شناسایی احساسات	۱۷/۴۵	۶/۸۷	۱۶	۱۴	۷	۳۵	۰/۴۰۸	۰/۶۴۴
دشواری در توصیف احساسات	۱۲/۵۵	۴/۵۶	۱۲	۹	۵	۲۵	۰/۳۹۶	۰/۴۳۱
تفکر با جهت‌گیری خارجی	۱۹/۱۷	۴/۳۰	۱۹	۲۰	۸	۳۲	۰/۰۳۴	۰/۲۵۷

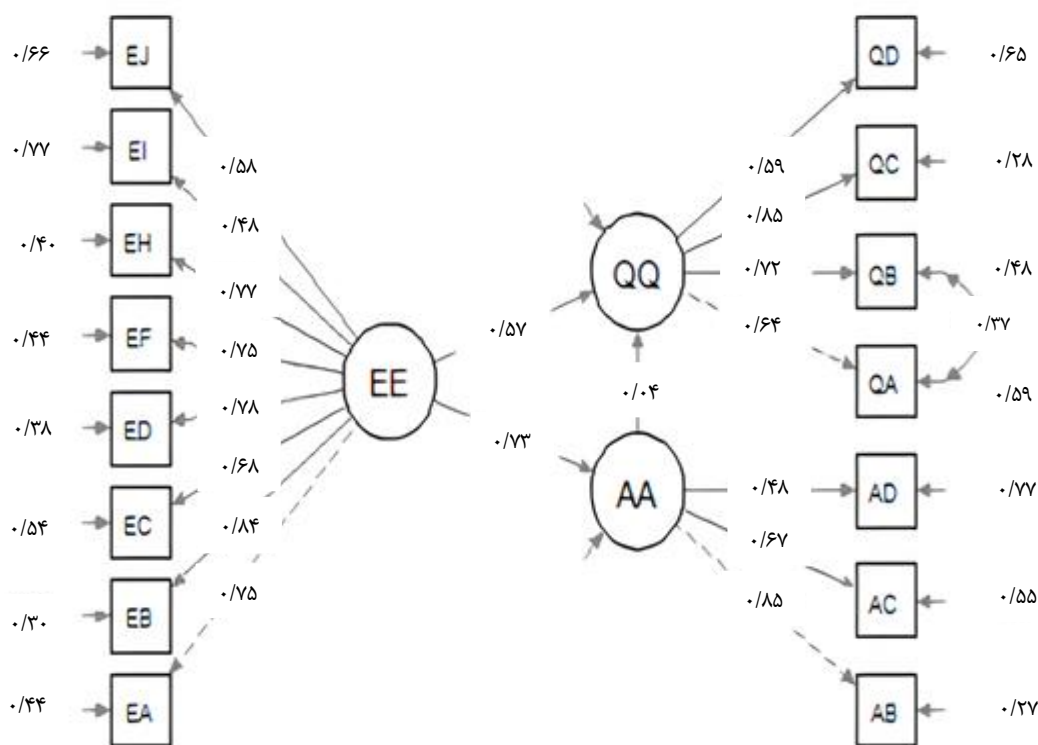
($p < 0.01$)

۳-۳. بررسی مدل ساختاری

جدول ۲. شاخص‌های نیکویی برازش الگوی آزمون شده‌ی پژوهش

شاخص‌های برازش	GFI	AGFI	SRMR	CFI	NFI	NNFI	RMSEA	PGFI
بدست آمده	۰/۸۹	۰/۸۵	۰/۰۶	۰/۹۱	۰/۸۹	۰/۸۹	۰/۰۸	۰/۶۴
حد مجاز	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	< ۰/۱	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	< ۰/۱	> ۰/۵
نتیجه	تقریباً برازنده	تقریباً برازنده	مدل برازنده	مدل برازنده	تقریباً برازنده	تقریباً برازنده	مدل برازنده	مدل برازنده

هنگام استفاده از مدل یابی معادلات ساختاری ارزیابی چگونگی برازش یافتن مدل فرضی پژوهش با داده‌های مشاهده شده از مولفه‌های مهم تحلیل به شمار می‌آید. با توجه به جدول ۲ بر اساس شاخص‌های نیکویی برازش مدل، مدل از برازش نسبتاً مناسب برخوردار می‌باشد. به عبارت دیگر داده‌های پژوهش مدل تدوین شده را حمایت می‌کنند.

شکل ۲. مدل نهایی الگوی ساختاری اعتیاد به شبکه های اجتماعی مبتنی بر موبایل بر اساس طرحواره های ناسازگار اولیه با نقش میانجی ناگویی هیجانی

نکته: EE: طرحواره های ناسازگار اولیه، QQ: گرایش به اعتیاد به شبکه های اجتماعی مبتنی بر موبایل، AA: ناگویی هیجانی، EJ: جلب توجه، EI: ایثار، EH: اطاعت، EF: ازوای اجتماعی، ED: بی اعتمادی، EC: رهاشدگی، EB: شرم، EA: محرومیت هیجانی، QA: عملکرد فردی، QB: مدیریت زمان، QC: خودکنترلی، QD: روابط اجتماعی، AB: دشواری در تشخیص احساسات، AC: دشواری در توصیف احساسات و AD: تفکر با جهت گیری خارجی

جدول ۳. تحلیل مسیر تأثیرات مستقیم و غیر مستقیم متغیرهای پژوهش

نتیجه	مقادیر p	مقدار t	ضریب مسیر مستقیم	ضریب مسیر غیر مستقیم	فرضیه
تأیید	0/000	۱۴/۲۴۹	-	0/۷۳۳	طرحواره های ناسازگار، گرایش به اعتیاد شبکه های اجتماعی
تأیید	0/000	۶/۷۲۵	-	0/۵۷۴	طرحواره های ناسازگار، ناگویی هیجانی
عدم تأیید	0/۵۷۴	0/۵۶۲	-	0/۰۴۴	ناگویی هیجانی، اعتیاد به شبکه های اجتماعی
عدم تأیید	0/۵۷۴	0/۵۶۳	0/۰۳۲	-	طرحواره های ناسازگار، ناگویی هیجانی، گرایش به اعتیاد شبکه های اجتماعی

مدل آزمون‌شده پژوهش در شکل ۱ و ضرایب مسیر حاصل شده در جدول ۳ نشان می‌دهد طرحواره‌های ناسازگار اولیه گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی و ناگویی هیجانی را پیش‌بینی می‌کند ($P < 0/05$)؛ اما ارتباط معناداری بین ناگویی هیجانی و گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی برقرار نیست. ($P > 0/05$). از این رو ناگویی هیجانی رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را میانجی‌گری نمی‌کند. در مجموع ۶۴/۳۲ درصد از واریانس متغیر گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی به‌واسطه متغیرهای طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ناگویی هیجانی تبیین می‌شود.

۲. بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر نشان داد مدل ساختاری رابطه گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل با طرحواره‌های ناسازگار اولیه و نقش میانجی ناگویی هیجانی از برآزش مناسبی برخوردار بود. با توجه به یافته‌های پژوهش طرحواره‌های ناسازگار اولیه رابطه مستقیم و معنی‌داری با گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی دارد و با نتایج پژوهش‌های [استوار و همکاران \(۲۰۲۱\)](#)؛ [آوی و همکاران \(۲۰۲۰\)](#)، [کیدو و همکاران \(۲۰۲۰\)](#)؛ [بور و همکاران \(۱۳۹۹\)](#) و [آرپاسی \(۲۰۲۱\)](#) همسو است. بر اساس نظریه شناختی - رفتاری و نظریه طرحواره یانگ زمانی که افراد از تجربیات منفی کودکی آگاه می‌گردند، پریشانی‌ای را تجربه می‌کنند که باعث شکل‌گیری تلاشی در جهت کاهش، تغییر یا فراموش سازی خاطرات از طریق تعدیل کردن ادراکات، نگرش‌ها و رفتارها تا زمان حل مشکلات می‌شود ([تزل و همکاران، ۲۰۱۵](#)). اکثر افراد می‌توانند با موفقیت تفکر و رفتار خود را برای کاهش یا تغییر این ناراحتی تنظیم کنند؛ اما طبق نظریه طرحواره یانگ^۱، طرحواره‌های ناسازگار اولیه به دلیل نقض نیازهای عاطفی اصلی در دوران اولیه کودکی یا نوجوانی ایجاد می‌شوند و در طول زندگی فرد ادامه پیدا می‌کنند. این طرحواره‌ها با مخدوش ساختن برداشت‌های ما از واقعیت، رفتار و هیجانات ما را متأثر ساخته ([هالورسن و همکاران، ۲۰۰۹](#)) و حجم وسیعی از احساسات نامطلوب و هیجانات منفی را به فرد دارای طرحواره فعال شده وارد می‌آورند، از این رو حضور مداوم در فضای مجازی با کاهش این احساسات منفی از طریق دریافت هیجانات مثبت از مفر میزان پسندها در هر پست (لایک شدن)، دریافت بازخورد از دنبال‌کنندگان و برقراری ارتباط‌های سطحی با دیگر کاربران همراه شده و باعث تمایل به حضور مداوم و شکل‌گیری گرایش به اعتیاد به این شبکه‌ها می‌گردد. با توجه به اینکه طرحواره‌های حاضر در این پژوهش بر اساس تقسیم‌بندی اولیه طرحواره‌ها توسط [یانگ و همکاران \(۲۰۰۳\)](#) از دو حوزه‌ی بریدگی و طرد که ویژگی‌هایی چون باور مبتنی بر عدم برآورده شدن نیازهای اساسی هیجانی و امنیت را در فرد برمی‌انگیزد و ریشه در خانواده‌هایی با رفتار سرد، مضایقه‌گر و غیرقابل‌پیش‌بینی دارد و حوزه‌ی دیگر جهت‌مندی که شامل ویژگی تمرکز افراطی افراد دارای طرحواره‌های این حوزه بر نیازها و تمایلات دیگران است و ریشه در خانواده‌هایی دارد که حقوق و جایگاه کودک در آن‌ها نادیده انگاشته شده یا پایین در نظر گرفته می‌شود؛ به نظر می‌آید که اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی به‌عنوان یک راه‌حل مقابله‌ای جهت دورماندن از احساسات ناخوشایند حاصل از روابط اجتماعی فیزیکی آسیب‌دیده ناشی از طرحواره‌های ناسازگار مانند احساس شرم، بی‌کفایتی، شکست یا خجالت‌زدگی پدیدار می‌شود که با نظریه خودمختاری^۴ ([دسی و رایان، ۲۰۰۰](#)) مبنی بر استفاده از رفتارهای بخصوص جهت ارضای سه نیاز اصلی: شایستگی، استقلال و ارتباط سازگار است.

همچنین نتایج نشان می‌دهد که طرحواره‌های ناسازگار اولیه با ناگویی هیجانی رابطه مثبت و معنی‌دار دارد که از یافته‌های پژوهش‌های محدود در این زمینه [فیضی اوغلو و همکاران \(۲۰۲۲\)](#)، [وکیلیان و همکاران \(۱۳۹۹\)](#) و [بشارت و همکاران \(۱۳۹۶\)](#) حمایت می‌کند. در تبیین این یافته می‌توان گفت سابقه ضربه‌ها و تجربیات آسیب‌رسان کودکی به دلیل فقدان بهره‌مندی از سیستم

1. Tezel et al.
2. young's schema theory
3. Halvorsen et al.
4. self-determination theory
5. Deci & Ryan

تنظیم هیجان کارآمد در این دوران، تا بزرگسالی ادامه داشته و در مواجهه با شرایط سخت و دردناک، فرد هیجان‌ها و ناراحتی‌های خود را به شیوه‌ی غیرمستقیم از طریق رفتارهای تکانشی یا جسمانی ساختن بروز می‌دهد که این اعمال به‌عنوان ویژگی‌های نارسایی هیجانی به شمار می‌آیند (کنچ و ایروین، ۲۰۰۰). به عقیده تیلور و بگبی^۲ (۲۰۰۰) ناگویی هیجانی در دوران کودکی در شرایطی که مکانیسم‌های شناختی هیجان‌ها از مفر اتفاقات آسیب‌رسان محیطی مانند غفلت یا ضربه‌های اجتماعی مختل می‌گردند، پدید می‌آید. همچنین روان‌بندهای ناسازگار نیز در کودکی و در اثر ضربه‌های شدید و تکرارشونده پدیدار شده و بر نحوه تعامل فرد با محیط پیرامون تأثیر می‌گذارد (یانگ، ۱۹۹۹). به نظر می‌رسد برخی طرحواره‌ها مانند ایثار و تأیید طلبی که ترس افراطی از طرد شدن مشخصه بارز آن است (رولوفس و همکاران، ۲۰۱۳) خصوصیتی همچون، گذشت از نیازها و سرکوب هیجان‌ها به‌منظور اجتناب از ایجاد اختلال در روابط بین فردی را در افراد پرورش می‌دهد که به‌موجب آن شخص از دنیای درونی خود دور شده و بر نیازهای دیگران و اتفاقات محیط پیرامون تمرکز افراطی می‌کند؛ از این‌رو در شناسایی و درک هیجان‌ها خود با دشواری مواجه می‌شود که از جمله ویژگی‌های ناگویی هیجانی است. همچنین طرحواره‌ها به‌عنوان سازه‌هایی که در زمان کودکی در اثر عدم ارضای نیازها یا ارضای بیش‌ازحد یک نیاز (کورویکیوی و همکاران، ۲۰۱۱) شکل می‌گیرند بر توانایی همدلی کردن افراد دارای این سازه به علت تفسیرهای همراه با سوگیری آنان از وقایع، تأثیر گذاشته و روابط بین فردی افراد را دچار اختلال می‌سازد که این امر در افراد ناگو هیجان نیز مشاهده می‌شود (دستی و موریکوچی، ۲۰۰۷، گرینبرگ و همکاران، ۲۰۱۰).

نتایج دیگر حاصل شده در این مطالعه نشان می‌دهد، ناگویی هیجانی گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را پیش‌بینی نمی‌کند. این یافته با نتایج پژوهش‌های سلیمان و همکاران (۲۰۲۱)، عربی و همکاران (۱۴۰۰)، محبی و همکاران (۱۳۹۹) و شیمتی و همکاران (۲۰۱۷) ناهمسو و با پژوهش ماتیللا و همکاران (۲۰۱۰) که نشان داد اعتیاد به تلفن همراه در افراد دارای مشکلات ارتباط اجتماعی برخاسته از ناگویی خلقی، کم‌تر می‌باشد، همسو است. مهم‌ترین علت این یافته را ارتباط الکسی‌تایمیا با درون‌گرایی ذکر کرده‌اند (لومینت و همکاران، ۱۹۹۹). همچنین بر اساس مطالعات پیشین برخی مؤلفه‌های هوش هیجانی، با گرایش به استفاده اعتیاد گونه از تلفن همراه ارتباط دارند (برونوی و همکاران، ۲۰۰۹) درحالی‌که سازه‌ی هوش هیجانی با ناگویی هیجانی ارتباط منفی دارد (لوملی و همکاران، ۲۰۰۵). از سوی دیگر کاربرد دوگانه شبکه‌های اجتماعی به‌عنوان پیام‌رسان و رسانه در جامعه ایران و باتوجه به آنکه در بررسی استفاده اعتیادگونه از شبکه‌های اجتماعی در این پژوهش سوالاتی برای متمایز ساختن این کاربری‌های متفاوت در پرسشنامه مورد استفاده وجود نداشت، ارائه تبیین دقیق رابطه حاصل شده دشوار می‌نماید.

نتایج معادلات ساختاری نشان می‌دهد ناگویی هیجانی در پیش‌بینی گرایش به اعتیاد شبکه‌های اجتماعی بر اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه نقش واسطه‌ای ندارد. لذا می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل رابطه مستقیمی وجود دارد اما با میانجی‌گری ناگویی هیجانی رابطه غیرمستقیم معناداری به دست نمی‌آید. در ارتباط با این یافته، پژوهشی که به بررسی نقش میانجی ناگویی هیجانی در ارتباط میان طرحواره‌های ناسازگار اولیه و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل پرداخته باشد یافت نشد. یکی از دلایلی که موجب شد این فرضیه جدید به شکل یک ایده نو در پژوهش حاضر مورد بررسی قرار گیرد آن است که از یک‌سو ارتباط طرحواره‌های ناسازگار اولیه با انواع اعتیادهای رفتاری (آلوی و همکاران، ۲۰۲۰؛ بور و همکاران، ۱۳۹۹)، همچنین ارتباط ناگویی هیجانی با انواع اعتیاد (ایلماس و همکاران، ۲۰۱۷؛ می و

1. Kench & Irwin
2. Taylor & Bagby
3. Roelofs et al.
4. Karukivi et al.
5. Decety & Moriguchi
6. Grynberg et al.
7. Luminet et al.
8. Beranuy et al.
9. Lumley et al.
10. Elmas et al.

همکاران، ۲۰۱۸) نیز از سوی دیگر ارتباط طرحواره‌ها و ناگویی هیجانی با یکدیگر (بشارت و همکاران، ۱۳۹۶) و ارتباط ناگویی هیجانی و طرحواره‌های ناسازگار با مشکلات بین فردی (تیم، ۲۰۱۳؛ اوکانر و همکاران، ۲۰۱۸) و با در نظر آوردن ارتباط مشکلات بین فردی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی (موریو و همکاران، ۲۰۱۵) این احتمال را به بار می‌آورد که ناگویی هیجانی در رابطه بین طرحواره‌ها و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی می‌تواند نقش واسطه‌ای داشته باشد و شدت این رابطه را بیشتر کند که برخلاف انتظار این فرض تأیید نشد. از این رو می‌توان به آن به‌عنوان یک یافته جدید نگریست که می‌تواند یک راه گشا در پژوهش‌های آتی به شمار آید. چنین به نظر می‌رسد که با توجه به خصوصیات ناگویی هیجانی به‌عنوان یک سازه با ویژگی ناتوانی در شناخت و توصیف احساسات و سبک تفکر با جهت‌گیری خارجی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه به‌عنوان الگوهای شناختی و هیجانی خود آسیب‌رسانی که در آغاز رشد و تحول شکل یافته‌اند و ویژگی‌هایی چون باورهای غیرمنطقی، عدم آگاهی هیجانی و ابراز نابجای هیجان‌ها را در بر می‌گیرد، نارسایی هیجانی می‌تواند به‌عنوان بخشی از سازه طرحواره در نظر گرفته شود که به شکل یک مؤلفه یا به‌عنوان پیامد برخی از مؤلفه‌ها ظاهر می‌گردد. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که هنگام بررسی طرحواره‌ها به‌عنوان یک عامل اصلی در گرایش به شبکه‌های اجتماعی؛ ارزیابی ناگویی هیجانی به‌عنوان یک سازه ثانویه ضرورت ندارد. به نظر می‌رسد در ارتباط طرحواره‌های ناسازگار اولیه و گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی نقش واسطه‌ای یا تعدیل‌گر این رابطه را بر عهده داشته باشند که در این پژوهش مورد بررسی قرار نگرفته‌اند. با توجه به نقش طرحواره‌های ناسازگار اولیه در گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی و اثرات نامطلوب آن در سطح فردی و اجتماعی و با توجه به ریشه داشتن روان‌بنه‌های ناسازگار در سال‌های کودکی، پیشنهاد می‌گردد به‌منظور پیش‌گیری از بروز آن، آموزش‌های فرزند پروری کارآمد در دستور کار متولیان بهداشت روان قرار گیرد. همچنین پیشنهاد می‌شود در زمینه‌ی تنظیم روابط بین فردی و مهارت‌های زندگی از طریق ساخت برنامه‌های آموزشی رسانه محور و برگزاری کارگاه‌ها در مراکز آموزش عالی، اقدام گردد.

انجام این پژوهش همانند سایر مطالعات با محدودیت‌هایی مواجه بوده است. مقیاس‌های مورد استفاده جهت گردآوری داده‌ها در این پژوهش از نوع خود-گزارشی بوده و امکان سوگیری را فراهم می‌آورد. پیشنهاد می‌گردد تحقیقات آتی با استفاده از مصاحبه‌ی ساختاریافته نقش طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ناگویی هیجانی را با دقت بررسی کنند. همچنین طرح مطالعه حاضر از نوع مقطعی بوده و گرایش به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را تنها در یک مقطع زمانی و در مدت‌زمان نسبتاً کوتاهی ارزیابی کرده است؛ بنابراین نمی‌توان رشد گرایش به اعتیاد در گذر زمان را استنباط کرد. از این رو با استفاده از یک طرح تحقیقاتی طولی روابط موجود در مطالعه حاضر به‌صورت عمیق‌تر در جهت دستیابی به نتایج باقابلیت اطمینان بالاتر می‌تواند در پژوهش‌های آینده مورد بررسی قرار گیرد. داده‌های این پژوهش از شرکت‌کنندگان ساکن شهرهای اصفهان و تهران جمع‌آوری شدند و با توجه به وجود خرده فرهنگ‌ها و قومیت‌های متنوع در جامعه ایران که بر سازه‌های روانشناختی می‌تواند اثرگذار باشند، به منظور جامعیت یافتن نتایج این پژوهش پیشنهاد می‌گردد نقش متغیرهای مورد بررسی در این مطالعه با توجه به قومیت‌های مختلف در پژوهش‌های آتی مورد بررسی قرار گیرند.

۵. ملاحظات اخلاقی

در این پژوهش کلیه موازین اخلاقی شامل رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان، اطمینان از محرمانه بودن اطلاعات افراد و ورود یا خروج داوطلبانه مشارکت‌کنندگان رعایت شد. همچنین ملاحظات اخلاقی مطابق با اصول اخلاق در پژوهش مدنظر قرار گرفت.

1. Mei et al.
2. Thimm
3. O'Connor et al.
4. Moreau et al.

۶. تقدیر و تشکر و حمایت مالی

نویسندگان مقاله حاضر بر خود لازم می‌دانند از تمامی دانشجویان شرکت کننده در پژوهش که زمینه انجام پژوهش را فراهم ساختند، تشکر و قدردانی کنند. این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول مقاله در گروه روانشناسی دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس است و هیچ کمک مالی از سازمان‌های دولتی، عمومی، تجاری یا غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

۷. تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که در این مطالعه هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

منابع

- انتظاری رودبارکی، ع. ع. و ستوده، ن. (۱۳۹۹). پیش بینی سلامت روان، افسردگی و اضطراب دانش آموزان دبیرستان بر اساس استفاده از شبکه‌های اجتماعی. *فصلنامه ایده‌های نوین روانشناسی*، ۵(۹)، ۱-۱۱. <http://jnip.ir/article-1-316-fa.html>
- باباپور خیرالدین، ج.، پورشریفی، ح.، حشمتی، ر.، و ناصری انباردان، ح. (۱۳۹۷). نقش رگه‌های سرشت و منش شخصیت، نیازهای بنیادین روان شناختی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه در پیش بینی آسیب پذیری به اعتیاد. *مجله تحقیقات علوم رفتاری*، ۱۶(۲)، ۱۴۳-۱۵۰. <http://rbs.mui.ac.ir/article-1-593-fa.html>
- بشارت، م. ع.، خلیلی خضر آبادی، م.، رضا زاده، س. م.، و حسینی، س. ا. (۱۳۹۶). نقش واسطه‌ای دشواری تنظیم هیجان در رابطه بین روان‌سازه‌های ناسازگار اولیه با ناگویی هیجانی. *فصلنامه علمی - پژوهشی روش‌ها و مدل‌های روانشناختی*، ۱(۳)، ۱۸۳-۲۰۶. https://jpmm.marvdasht.iau.ir/article_2561.html?lang=fa
- بور، س.، بلیاد، م. ر.، و ژیان باقری، م. (۱۳۹۹). اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس روان‌بنه‌های ناسازگار و تحریف‌های شناختی با میانجی‌گری جو عاطفی خانواده در دانشجویان. *مجله اندیشه و رفتار*، ۱۵(۵۵)، ۶۷-۷۶. <https://sanad.iau.ir/Journal/jtbc/Article/1118346>
- خواجه احمدی، م.، پولادی، ش.، و بحرینی، م. (۱۳۹۵). طراحی و روانسنجی پرسشنامه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل. *نشریه روان پرستاری*، ۴(۴)، ۴۲-۵۰. <http://ijpn.ir/article-1-884-fa.html>
- رسولی مهین، ز. (۱۳۹۹). رابطه ناراضی‌تی از تصویر بدنی و ناگویی هیجانی با اعتیاد به تلفن‌های هوشمند نوجوانان. *رویش روان‌شناسی*، ۹(۸)، ۶۳-۷۰. <http://frooyesh.ir/article-1-2056-fa.html>
- عربی، پ.، باقری، ن.، و میرهاشمی، م. (۱۴۰۰). پیش‌بینی وابستگی به شبکه‌های اجتماعی مجازی بر اساس نارسایی هیجانی، سبک‌های دلبستگی، بهزیستی روانشناختی و احساس تنهایی. *نشریه روان پرستاری*، ۱۱(۹)، ۶۶-۷۶. <http://ijpn.ir/article-1-1711-fa.html>
- فرقانی، م. م.، و مهاجری، ر. (۱۳۹۷). رابطه بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و تغییر در سبک زندگی جوانان. *مطالعات رسانه‌های نوین*، ۴(۱۳)، ۲۵۲-۲۹۲. <https://doi.org/10.22054/cs.2018.24690.293>
- کاهویی، م.، پاک نظر، ف.، علی محمدی، م.، و مسیبی، غ. (۱۳۹۹). ارتباط بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی سمنان. *مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران*، ۲۶(۲)، ۲۲۸-۲۳۹. <http://ijpcp.iuums.ac.ir/article-1-3051-fa.html>
- مجبی، م.، اسدزاده، ح.، و فرخی، ن. ع. (۱۳۹۹). مدل‌یابی روابط ساختاری اعتیاد به اینترنت بر اساس کارکردهای اجرایی و مشکلات بین فردی: نقش واسطه‌ای ناگویی هیجانی. *مجله روانشناسی و روانپزشکی شناخت*، ۷(۳)، ۱۶۵-۱۵۰. <http://shenakht.muk.ac.ir/article-1-938-fa.html>
- مهدوی، ا.، و منشی، غ. (۱۳۹۵). مقایسه ناگویی خلقی و ابرازگری هیجانی در بیماران مبتلا به نارسایی عروق کرونر قلب و افراد سالم. *دوماه نامه علمی - پژوهشی فیض*، ۲۰(۳۳)، ۲۶۶-۲۶۰. <http://feyz.kaums.ac.ir/article-1-3089-fa.html>
- وکیلان، ل.، ترخان، م.، و خلعتبری، ج. (۱۳۹۹). پیش‌بینی ناگویی هیجانی بر اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه و کمال‌گرایی با نقش میانجیگری انعطاف‌پذیری شناختی در بیماران مبتلا به درد مزمن. *اندیشه و رفتار در روان‌شناسی بالینی*، ۱۵(۵۷)، ۷۷-۸۴. <https://sanad.iau.ir/fa/Journal/jtbc/Article/1118401>
- یوسفی، ن.، اعتمادی، ع.، بهرامی، ف.، فاتحی‌زاده، م.، و احمدی، ا. (۱۳۸۹). بررسی شاخص‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه. *فصلنامه انجمن ایرانی روانشناسی*، ۱۴(۲)، ۱۸۲-۲۰۳. <https://ensani.ir/file/download/article/20120329155008-5074-147.pdf>

References

- Aloi, M., Verrastro, V., Rania, M., Sacco, R., Fernández-Aranda, F., Jiménez-Murcia, S., De Fazio, P., & Segura-Garcia, C. (2020). The potential role of the early maladaptive schema in behavioral addictions among late adolescents and young adults. *Frontiers in Psychology*, *10*, 03022. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.03022>
- Alzougool, B. (2018). *The impact of motives for facebook use on facebook addiction among ordinary users in Jordan*. *International Journal of Social Psychiatry*, *64*, 528-535. <https://doi.org/10.1177/0020764018784616>
- Andreassen, C. S., & Pallesen, S. (2014). Social network site addiction - an overview. *Current Pharmaceutical Design*, *20*(25), 4053-4061. <https://doi.org/10.2174/13816128113199990616>
- Arabi, P., Bagheri, N., & Mirhashemi, M. (2021). The prediction dependency on virtual social networks based on alexithymia, attachment styles, well-being psychological and loneliness. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, *9*(1), 66-76. <http://ijpn.ir/article-1-1711-en.html> (In Persian)
- Arpaci, I. (2021). Relationships between early maladaptive schemas and smartphone addiction: the moderating role of mindfulness. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *19*, 778-792. <https://doi.org/10.1007/s11469-019-00186-y>
- Babapur-Kheiradin, J., Poursharifi, H., Heshmati, R., & Naseri-Anbardan, H. (2018). The Role of Temperamental and Characteristics Shades of Personality, Basic Psychological Needs, and Early Maladaptive Schemas in Prediction of Vulnerability to Addiction. *Journal of Research in Behavioral Sciences*, *16*(2), 143-150. <http://rbs.mui.ac.ir/article-1-593-en.html> (In Persian)
- Bach, B., Simonsen, E., Christoffersen, P., & Kriston, L. (2017). Young Schema Questionnaire--Short Form 3; Danish Version (YSQ, YSQ-S3) [Database record]. APA PsycTests. <https://doi.org/10.1037/t64231-000>
- Bagby, R. M., Taylor, G. J., & Parker, J. D. A. (1994). The twenty-item toronto alexithymia scale-II. convergent, discriminant, and concurrent validity. *Journal of Psychosomatic Research*, *38*(1), 33-40. [https://doi.org/10.1016/0022-3999\(94\)90006-X](https://doi.org/10.1016/0022-3999(94)90006-X)
- Bakhshi Bojed, F., & Nikmanesh, Z. (2013). Role of Early Maladaptive Schemas on Addiction Potential in Youth. *International Journal of High-Risk Behaviors and Addiction*, *2*(2), 72-76. <https://doi.org/10.5812/ijhrba.10148>
- Beranuy, M., Oberst, U., Carbonell, X., & Chamarro, A. (2009). Problematic Internet and mobile phone use and clinical symptoms in college students: The role of emotional intelligence. *Computers in human behavior*, *25*(5), 1182-1187. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2009.03.001>
- Besharat, M., KHalili, M., Rezazadeh, S. M., & Hosseini, S. (2017). The mediating role of difficulty in emotion regulation on the relationship between early maladaptive schemas and alexithymia. *Psychological Models and Methods*, *8*(29), 183-206. https://jpm.mrvdasht.iau.ir/article_2561.html?lang=en (In Persian)
- Bolat, N., Yavuz, M., Eliacık, K., & Zorlu, A. (2018). The relationships between problematic internet use, alexithymia levels and attachment characteristics in a sample of adolescents in a high school, Turkey. *Psychology, Health and Medicine*, *23*(5), 604-611. <https://doi.org/10.1080/13548506.2017.1394474>
- Bour, S., Belyad, M. R., Zhian Bagheri, M. (2020). Prediction of social network addiction based on maladaptive schemas & cognitive distortions by mediating family's emotional atmosphere variable in students. *Thoughts and Behavior in Clinical Psychology*, *15*(55), 67-76. https://jpm.mrvdasht.iau.ir/article_2561.html?lang=en (In Persian)
- Brailovskaia, J., Ströse, F., Schillack, H., & Margraf, J. (2020). Less facebook use—more well-being and a healthier lifestyle? an experimental intervention study. *Computers in Human Behavior*, *108*, 106332. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106332>
- Cudo, A., Maçık, D., Griffiths, M. D., & Kuss, D. J. (2020). The relationship between problematic facebook use and early maladaptive schemas. *Journal of Clinical Medicine*, *9*(12), 3921. <https://doi.org/10.3390/jcm9123921>

- Decety, J., & Moriguchi, Y. (2007). The empathic brain and its dysfunction in psychiatric populations: implications for intervention across different clinical conditions. *BioPsychoSocial Medicine*, 1, 22. <https://doi.org/10.1186/1751-0759-1-22>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01
- Elkholy, H., Elhabiby, M., & Ibrahim, I. (2020). Rates of alexithymia and its association with smartphone addiction among a sample of university students in Egypt. *Frontiers in Psychiatry*, 11, 00304. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2020.00304>
- Elmas, H. G., Cesur, G. & Oral, E. T. (2017). Alexithymia and pathological gambling: The mediating role of difficulties in emotion regulation. *Turkish Journal of Psychiatry*, 28(1), 17-24. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28291294/>
- Entezari Roodbaraki A, Sotoodeh N. (2020). Predicting mental health, depression and anxiety of high school students based on the use of social networks. *Journal of Psychology New Ideas*, 5(9), 1-11. <http://jnip.ir/article-1-316-en.html> (In Persian)
- Feyzioglu, A., Taşlıoğlu Sayiner, A. C., Özçelik, D., Tarımtay Altun, F., & Budak, E. N. (2023). The mediating role of early maladaptive schemas in the relationship between early childhood trauma and alexithymia. *Current Psychology*, 42, 17851-7861. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-02988-1>
- Forghani, M. M., & Mohajeri, R. (2018). The relationship between the use of figurative communication networks and the changes in the life style of youth. *New Media Studies*, 4(13), 259-292. <https://doi.org/10.22054/cs.2018.24690.293> (In Persian)
- Gao, T., Li, J., Zhang, H., Gao, J., Kong, Y., Hu, Y., & Mei, S. (2018). The influence of alexithymia on mobile phone addiction: The role of depression, anxiety and stress. *Journal of Affective Disorders*, 225, 761-766. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2017.08.020>
- Gong, R., Zhang, Y., Long, R., Zhu, R., Li, S., Liu, X., Wang, S., & Cai, Y. (2021). The impact of social network site addiction on depression in Chinese medical students: A serial multiple mediator model involving loneliness and unmet interpersonal needs. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(16), 8614. <https://www.mdpi.com/1660-4601/18/16/8614>
- Griffiths, M., & Dhuffar, M. (2014). Collecting behavioral addiction treatment data using freedom of information requests. SAGE Publications, Ltd., 1 Oliver's Yard, 55City Road, London EC1Y 1SP United Kingdom. <https://doi.org/10.4135/978144627305014533925>
- Grynberg, D., Luminet, O., Corneille, O., Grèzes, J., & Berthoz, S. (2010). Alexithymia in the interpersonal domain: A general deficit of empathy?. *Personality and Individual Differences*, 49(8), 845-850. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.07.013>
- Hair, J. F., Sarstedt, M., Hopkins, L., & Kuppelwieser, V. G. (2014). Partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM): An emerging tool in business research. *European Business Review*, 26(2), 106-121. <https://doi.org/10.1108/EBR-10-2013-0128>
- Halvorsen, M., Wang, C. E. Richter, J. Myrland, I., Pedersen, S. K., & Eisemann, M. (2009). Early maladaptive schemas, temperament and character traits in clinically depressed and previously depressed subjects. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 16(5), 394-407. <https://doi.org/10.1002/cpp.618>
- Hussain, Z., & Griffiths, M. D. (2021). The associations between problematic social networking site use and sleep quality, attention-deficit hyperactivity disorder, depression, anxiety and stress. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 19(3), 686-700. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11469-019-00175-1>
- Kahouei, M., Paknazar, F., Alimohammadi, M., & Mosayebi, G. (2020). Relationship Between the Early Maladaptive Schema and Social Networks Addiction Among Semnan University of Medical Sciences Students. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 26(2), 228-239. <http://dx.doi.org/10.32598/ijpcp.26.2.3146.1> (In Persian)
- Karukivi, M., Joukamaa, M., Hautala, L., Kaleva, O., Haapasalo-Pesu, K. M., Liuksila, P. R., & Saarijärvi, S. (2011). Does perceived social support and parental attitude relate to alexithymia? A study in Finnish late adolescents. *Psychiatry Research*, 187(1-2), 254-260. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2010.11.028>

- Kench, S., & Irwin, H. J. (2000). Alexithymia and childhood family environment. *Journal of Clinical Psychology*, 56(6), 737-745. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1097-4679\(200006\)56:6<3C737::AID-JCLP4%3E3.0.CO;2-U](https://doi.org/10.1002/(SICI)1097-4679(200006)56:6<3C737::AID-JCLP4%3E3.0.CO;2-U)
- Khajehmadi, M., Pooladi, S., & Bahreini, M. (2017). Design and assessment of psychometric properties of the addiction to mobile questionnaire based on social networks. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 4(4), 43-51. <http://ijpn.ir/article-1-884-en.html> (In Persian)
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). Guilford Press.
- Luminet, O., Bagby, R. M., Wagner, H., Taylor, G. J., & Parker, J. D. (1999). Relation between alexithymia and the five-factor model of personality: A facet-level analysis. *Journal of Personality Assessment*, 73(3), 345-358. https://doi.org/10.1207/S15327752JPA7303_4
- Lumley, M. A., Gustavson, B. J., Partridge, R. T., Labouvie-Vief, G. (2005) Assessing alexithymia and related emotional ability constructs using multiple methods: Interrelationships among measures. *Emotion*, 5(3), 329-342. <https://doi.org/10.1037/1528-3542.5.3.329>
- Lyvers, M., Cutinho, D., & Thorberg, F. A. (2020). Alexithymia, impulsivity, disordered social media use, mood and alcohol use in relation to facebook self-disclosure. *Computers in Human Behavior*, 103, 174-180. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2019.09.004>
- MacCallum, R. C., Widaman, K. F., Preacher, K. J., & Hong, S. (2001). Sample size in factor analysis: The role of model error. *Multivariate Behavioral Research*, 36(4), 611-637. https://doi.org/10.1207/S15327906MBR3604_06
- Mahdavi, E., & Manshaee, G. (2016). Comparing alexithymia and emotional expressiveness in patients with coronary heart disease and healthy people. *Feyz Medical Sciences Journal*, 20(3), 260-266. <http://feyz.kaums.ac.ir/article-1-3089-en.html> (In Persian)
- Mattila, A. K., Luutonen, S., Ylinen, M., Salokangas, R. K. R., & Joukamaa, M. (2010). Alexithymia, human relationships, and mobile phone use. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 198(10), 722-727. <https://doi.org/10.1097/NMD.0b013e3181f4ab50>
- Mei, S., Xu, G., Gao, T., Ren, H., & Li, J. (2018). The relationship between college students' alexithymia and mobile phone addiction: Testing mediation and moderation effects. *BMC Psychiatry*, 18, 329. <https://doi.org/10.1186/s12888-018-1891-8>
- Mohebi, M., Asadzade, H., & Farrokhi, N. (2020). Modeling the structural relationships of internet addiction based on executive functions and problems interpersonal: the mediating role of Alexithymia. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*, 7(3), 150-165. <http://dx.doi.org/10.52547/shenakht.7.3.150> (In Persian)
- Moreau, A., Laconi, S., Delfour, M., & Chabrol, H. (2015). Psychopathological profiles of adolescent and young adult problematic facebook users. *Computers in Human Behavior*, 44, 64-69. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.11.045>
- O'Connor, P., Izadikhah, Z., Abedini, S., & Jackson, C. J. (2018). Can deficits in emotional intelligence explain the negative relationship between abandonment schema and marital quality?. *Family Relations*, 67(4), 510-522. <https://doi.org/10.1111/fare.12320>
- O'Reilly, M., Dogra, N., Whiteman, N., Hughes, J., Eruyar, S., & Reilly, P. (2018). Is social media bad for mental health and wellbeing? Exploring the perspectives of adolescents. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 23(4), 601-613. <https://doi.org/10.1177/1359104518775154>
- Ostovar, S., Bagheri, R., Griffiths, M. D., & Mohd Hashima, I. H. (2021). Internet addiction and maladaptive schemas: The potential role of disconnection/rejection and impaired autonomy/performance. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 28(6), 1509-1524. <https://doi.org/10.1002/cpp.2581>
- Rasooli Mahin, Z. (2020). The relationship between body image dissatisfaction and alexithymia with smartphone addiction in adolescents. *Rooyesh*, 9(8), 63-70. <http://frooyesh.ir/article-1-2056-en.html> (In Persian)
- Roelofs, J., Onckels, L., & Muris, P. (2013). Attachment quality and psychopathological symptoms in clinically referred adolescents: The mediating role of early maladaptive schema. *Journal of Child and Family Studies*, 22(3), 377-385. <https://doi.org/10.1007/s10826-012-9589-x>
- Riso, L. P., Froman, S. E., Raouf, M., Gable, P., Maddux, R. E., Turini Santorelli, N., Penna, S., Blandino, J. A., Jacobs, C. H., & Cherry, M. (2006). The long-term stability of early maladaptive

- schemas. *Cognitive Therapy and Research*. 30, 515-529. <https://doi.org/10.1007/s10608-006-9015-z>
- Sakulsriprasert, C., Phukao, D., Kanjanawong, S., & Meemon, N. (2016). The reliability and factor structure of Thai Young Schema Questionnaire-Short Form 3. *Asian journal of psychiatry*, 24, 85–90. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2016.09.011>
- Schimmenti, A., Passanisi, A., Caretti, V., La Marca, L., Granieri, A., Iacolino, C., Gervasi, A. M., Maganuco, N. R., & Billieux, J. (2017). Traumatic experiences, alexithymia, and internet addiction symptoms among late adolescents: A moderated mediation analysis. *Addictive Behaviors*. 64, 314-320. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2015.11.002>
- Soliman, E. S., Allabun, S. M., Algenaimi, E. F., Aldhuwayhi, R. H., Almutairi, A. F., Al-warthan, S. A., & Cordero, M. A. W. (2021). The relationship between alexithymia and internet addiction among university students in the Kingdom of Saudi Arabia. *International Journal of Medicine in Developing Countries*, 5(2), 433-438. <http://doi.org/10.24911/IJMDC.51-1601559603>
- Statista. (2022). Number of monthly active facebook users worldwide as of 2nd quarter 2022. Retrieved Aug 22, 2022 from <https://www.statista.com/statistics/264810/number-of-monthly-active-facebook-users-worldwide/>
- Taylor, G. J., & Bagby, R. M. (2000). An overview of the alexithymia construct. In R. Bar-On & J. D. A. Parker (Eds.), *The handbook of emotional intelligence: Theory, development, assessment, and application at home, school, and in the workplace* (pp. 40–67). Jossey-Bass/Wiley.
- Tezel, F. K., Kışlak, Ş. T., & Boysan, M. (2015). Relationships between childhood traumatic experiences, early maladaptive schemas and interpersonal styles. *Archives of Neuropsychiatry*. 52(3), 226-232. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5353053/>
- Thimm, J. C. (2013). Early maladaptive schemas and interpersonal problems: A circumflex analysis of YSQ SF. *International Journal of Psychology & Psychological Therapy*. 13(1), 113-124. <https://www.ijpsy.com/volumen13/num1/350/early-maladaptive-schemas-and-interpersonal-EN.pdf>
- Vakilian, L., Tarkhan, M., & Khalatbari, J. (2020). Predicting alexithymia based on early maladaptive schemas and perfectionism mediating the role of cognitive flexibility in patients with chronic pain. *Thoughts and Behavior in Clinical Psychology*, 57(15), 77-84. <https://sanad.iau.ir/en/Journal/jtbcp/Article/1118401> (In Persian)
- Varona, M. N., Muela, A., & Machimbarrena, J. M. (2022). Problematic use or addiction? A scoping review on conceptual and operational definitions of negative social networking sites use in adolescents. *Addictive Behaviors*. 134, 107400. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2022.107400>
- Wang, H. Y., Sigerson, L., & Cheng, C. (2019). Digital nativity and information technology addiction: Age cohort versus individual difference approaches. *Computers in Human Behavior*. 90, 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.08.031>
- Young, J. E. (1999). *Cognitive therapy for personality disorders: A schema-focused approach (3rd ed.)*. Professional Resource Press/Professional Resource Exchange.
- Young, J. E., & Brown, G. (2005). *Young Schema Questionnaire-Short Form; Version 3 (YSQ-S3, YSQ)* [Database record]. APA PsycTests. <https://doi.org/10.1037/t67023-000>
- Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy: a practitioner's guide*. New York: Guilford press
- Yousefi, A., Etemadi, O., Bahrami, F., Fatehizadah, M. S., & Ahmadi, A. (2010). Assessment of psychometric properties of the Early Maladapting Schemas Scale (EMSs). *Journal of Psychology*, 14(2), 182-203. <https://ensani.ir/file/download/article/20120329155008-5074-147.pdf> (In Persian)

Investigating the Structural Relationships of the Tendency to Addiction to Mobile Phone-Based Social Networks Based on Early Maladaptive Schemas Mediated by Alexithymia in Students

Extended Abstract

Objectives

In recent years, smartphone adoption has significantly increased worldwide, with penetration rates projected to reach 90% among adults in developed countries by the end of 2023 (Arpaci, 2021). Among the most popular smartphone services are social networking sites, which offer users convenient communication channels. However, spending excessive amounts of time on these platforms can contribute to social network addiction, which has been linked to various psychological issues, including anxiety, stress, insomnia (Hussain & Griffiths, 2021), loneliness, and depression (Gong et al., 2021).

Early maladaptive schemas (EMSs), which can trigger uncontrollable and harmful emotions (Young et al., 2003), are recognized as contributing factors to addiction. While recent studies have established a relationship between social network addiction and EMSs (Kahouei et al., 2020; Cudo et al., 2020), there remains limited research explaining the nature of these associations. Furthermore, no prior studies have explored the role of alexithymia—an inability to identify or describe one's emotions—as a potential mediator in these links. This study aims to examine the indirect effects of early maladaptive schemas on the tendency toward social network addiction, with alexithymia serving as a mediating factor.

Methods

This study employed a descriptive-correlational methodology, targeting university students aged 18 to 30 who used social networking sites (SNSs) in Isfahan and Tehran during the 2021-2022 academic year. The sample consisted of 524 participants (143 males and 381 females, with a mean age of 26.48), selected using a convenience sampling method. The research utilized several instruments: the Mobile Social Network Addiction Scale (SNA) (Khajehmadi et al., 2017), the Toronto Alexithymia Scale (TAS-20) (Bagby et al., 1994), and the Young Schema Questionnaire-Short Form 3 (YSQ-S3) (Young, 2005). Participants also provided sociodemographic information, including age, gender, and daily SNS usage time. To analyze the data, descriptive statistics, correlation analyses, and path modeling were conducted to estimate the regression coefficients, using SPSS software version 26 and R software version 4.2.

Results

The analysis of 524 questionnaires revealed that the average age of participants was 26.48 years. The majority were women, representing 72.7% (381 individuals), while most participants were single, with 82.3% (436 individuals) reporting unmarried status. Additionally, 46% (241 individuals) held an undergraduate level of education. The most frequently used social networks were WhatsApp (81.9%, 429 users), Instagram (80.9%, 424 users), and Telegram (57.8%, 303 users), with participants spending an average of 5.8 hours daily on these platforms.

The model's fitness indices indicated an acceptable fit ($GFI = 0.89$, $AGFI = 0.85$, $SRMR = 0.06$, $CFI = 0.91$, $NFI = 0.89$, $NNFI = 0.89$, $RMSEA = 0.08$, $PGFI = 0.64$). The findings showed that early maladaptive schemas were significant predictors of both the tendency toward social network addiction and alexithymia. However, alexithymia did not significantly predict the tendency to become addicted to social networks, nor did it mediate the relationship between early maladaptive schemas and social network addiction.

Conclusions

First, our findings align with previous research that underscores the significant influence of early maladaptive schemas on substance and behavioral addictions (Bakhshi Bojed & Nikmanesh, 2013). Specifically, the results are consistent with those of Cudo et al. (2020) and Kahouei et al. (2020), who confirmed the relationship between early maladaptive schemas and social network addiction. This relationship may be explained by the fact that social network users often turn to these platforms as a means of alleviating negative emotions and dysfunctional thoughts associated with early maladaptive schemas, seeking validation from other users. Second, the findings indicate that alexithymia did not exhibit a mediating effect. Given alexithymia's characteristics—such as the inability to identify and describe feelings, an externally oriented thinking style, and early maladaptive schemas as self-damaging cognitive and emotional patterns formed early in development—it is possible that alexithymia may function as a component or consequence of certain schema elements, rather than as a separate mediator.

Based on these results, it can be inferred that when examining schemas as a primary factor influencing the tendency toward social network addiction, assessing alexithymia as a secondary construct may not be essential. The findings suggest that psychologists and counselors should focus on the role of early maladaptive schemas in the prevention, management, and treatment of social network addiction. Furthermore, future longitudinal studies are needed to investigate the proposed causal relationship between early maladaptive schemas and social network addiction.

Ethical Considerations

This study adhered to all ethical standards, including obtaining informed consent from participants, ensuring the confidentiality of personal information, and allowing for voluntary participation. Ethical principles were thoroughly observed throughout the research process.

Acknowledgments

The authors wish to express their gratitude to all the participating students whose cooperation made this study possible. This article is based on the first author's master's thesis in the Department of Psychology, Faculty of Humanities, Tarbiat Modares University. The research did not receive financial support from any governmental, public, commercial, or non-profit organizations.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest regarding this article.